

źródła monastyczne

58

źródła monastyczne

58

Redaktor serii: Ks. Marek Starowieyski

średniowiecze

9

Redaktor naukowy podserii: Michał Tomasz Gronowski OSB

HILDEGARDA Z BINGEN

SCIVIAS

tom 2

KSIĘGA TRZECIA

Przekład, wstęp i opracowanie:
JUSTYNA ŁUKASZEWSKA-HABERKOWA

Przedmowa:
JERZY STRZELCZYK

TYNIEC
WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW

Redakcja tomu:

MICHAŁ TOMASZ GRONOWSKI OSB

Recenzenci:

ZDZISŁAW KIJAS OFM CONV.

MACIEJ WŁODARSKI

Korekta:

MAŁGORZATA PIESZKO

SŁAWOMIR RUSIN

Skład i łamanie:

JAN NIEĆ

Projekt okładki i stron tytułowych:

ANDRZEJ CIEPŁUCHA

Publikacja dofinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Imprimi potest: Opactwo Benedyktynów

L.dz. 74/2011, Tyniec, dnia 25.05.2011

† BERNARD SAWICKI OSB, opat tyniecki

Wydanie I: Kraków 2011

ISBN 978-83-7354-381-2

ISSN 1230-6711

© Copyright for Polish edition by TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów

ul. Benedyktyńska 37

30-398 Kraków

tel. +48 (12) 688-52-90

tel./fax: +48 (12) 688-52-95

e-mail: wydawnictwo@tyniec.com.pl

zamowienia@tyniec.com.pl

www.tyniec.com.pl

Druk i oprawa:

TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów

druk@tyniec.com.pl

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁY PIERWSZEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	7
PIERWSZA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	8
ROZDZIAŁY DRUGIEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	39
DRUGA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	41
ROZDZIAŁY TRZECIEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	73
TRZECIA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	74
ROZDZIAŁY CZWARTEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	99
CZWARTA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI	101
ROZDZIAŁY PIĄTEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	129
PIĄTA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI	132
ROZDZIAŁY SZÓSTEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	165
SZÓSTA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	167
ROZDZIAŁY SIÓDMEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	215
SIÓDMA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI	216
ROZDZIAŁY ÓSMEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	241
ÓSMA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI	242
ROZDZIAŁY DZIEWIĄTEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	299
DZIEWIĄTA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	301
ROZDZIAŁY DZIESIĄTEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	345
DZIESIĄTA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	347
ROZDZIAŁY JEDENASTEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	391
JEDENASTA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI	394

ROZDZIAŁY DWUNASTEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	435
DWUNASTA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI	436
ROZDZIAŁY TRZYNASTEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI	451
TRZYNASTA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI.....	452
INDEKS BIBLIJNY	481

ROZDZIAŁY PIERWSZEJ WIZJI Z TRZECIEJ KSIĘGI

1. O tym, że serca wierzących powinny czcić i poważać wielkość, szerokość i głębokość bojaźni Bożej.

2. O tym, że roztropnie lękając się Boga, każda dusza wierząca, dzięki swej wierze, stanowi siedzibę Ducha Świętego.

3. O tym, że głębia cudów Boga pozostaje niepojęta dla ludzi, poza niewielką częścią, którą otrzymują w wierze.

4. O tym, że w mądrości Boga Ojca, dzięki miłości Jego Syna, została przewidziana doskonałość wszystkich wybranych.

5. Przykład z Ewangelii odnoszący się do tego.

6. O tym, co oznacza bryła ziemi w sercu i dlaczego anioł nie odrzuca człowieka.

7. Słowa Izajasza odnoszące się do tego.

8. Słowa Dawida.

9. O tym, że Bóg Ojciec w swoim Synu, który o poranku przyjął ciało z Dziewicy, wszystko działa, porządkuje i doprowadza do końca.

10. O okręgu, który się porusza w kółko.

11. O tym, że moc Boga jest większa, niż może poznać człowiek, oraz o tym, dlaczego aniołowie chwalą Boga.

12. O tym, że Bóg jest przenikliwą sprawiedliwością, jest niezmiennie prawy i prawdziwy.

13. O tym, że cnota, sprawiedliwość i osąd Boga nie mają końca, który człowiek mógłby pojąć swoim umysłem.

14. O upadku pierwszego anioła oraz sprzyjających mu aniołów, a także o tym, dlaczego, w jaki sposób i dokąd upadli.

15. Słowa Ezechiela odnoszące się do tego.

16. O tym, że chwała jasności, którą Diabeł zniszczył z powodu pychy, została ocalona w tajemnicy Ojca, aby powstało inne światło.

17. O tym, że Diabeł upadł, nie mając dziedzica, natomiast człowiek upadł, pozostawiając dziedzica.

18. Przykład Goliata i Dawida odnoszący się do tej rzeczy.

PIERWSZA WIZJA Z TRZECIEJ KSIĘGI

Ja zaś, istota ludzka przyjęta przez innych ludzi, która nie jestem godna, by zwać się człowiekiem z tego powodu, że przekroczyłam prawo Boże, mimo iż powinnam być sprawiedliwa, a jestem niesprawiedliwa, a jako stworzenie Boże dzięki Jego łasce zostanę zbawiona, ujrzałam z wschodniej strony następujące wydarzenie. Oto zobaczyłam jakby kamień, cały, jednolity i nietknięty. Był on niezwykle szeroki i wysoki, w kolorze żelaza. Ponad nim ujrzałam białą chmurę, a nad nią postawiony okrągły tron królewski. Na nim siedziała jakaś żyjąca postać, pełna światła cudownej chwały, o tak wielkiej jasności, że w żaden sposób nie mogłam dostrzec niczego więcej. Postać ta miała w swoim sercu ziemię czarną oraz pełną błota,

tak wielką, jak może być duże serce wielkiego człowieka. Czarna ziemia była otoczona drogocennymi kamieniami i perłami.

A potem z jaśniejszej postaci, która siedziała na tronie, rozciągnął się wielki okrąg w kolorze złota, niczym jutrzienka. W żaden sposób nie mogłam pojąć pełni właściwości tego okręgu, który poruszał się w koło, począwszy od wschodu ku północy, następnie na zachód i południe. Powracał na wschód, ku postaci pełnej światła. Nie miało to żadnego końca. Okrąg był zawieszony nad ziemią na takiej wysokości, że nie mogłam tego pojąć, bił od niego ogromny blask, który wywoływał wielkie przerażenie. Blask miał kolor kamienia i żelaza; tak rozciągał się zgodnie ze swoją wielkością we wszystkie strony: do góry, ku wysokości nieba, jak również w dół, do głębokości piekieł, że nie mogłam dostrzec jego końca.

Ujrzałam następnie, że z tajemnicy siedzącego na tronie wychodzi wielka gwiazda, pełna jasności i piękna. Wraz z nią dostrzegłam bardzo liczne spadające iskry, które razem z gwiazdą zlewały się, zwracały w stronę południa, ku postaci siedzącego na tronie. Spoglądały na niego jak na jakąś obcą postać, odwracały się i otwierały na stronę północną; wołały oglądać tamtą stronę. Jednak natychmiast, skoro tylko iskry odwróciły swój

wzrok, wszystkie zgasły, spaliły się i uzyskały kolor czarnego węgla.

I oto powstał wiatr jak wichura, od południa, który wnet odrzucił gwiazdy z dala od siedzącego na tronie. Poleciały one na północ, do piekła. Więcej nie byłam w stanie ich dostrzec. Natomiast ujrzałam szybko, że ów wielki blask, który został im zabrany, w wypaleniu gwiazd przechodzi do tego, który siedział na tronie.

I usłyszałam Tego, który siedział na tronie¹. Powiedział do mnie: „Spisz to, co widzisz i słyszysz”. A ja odpowiedziałam z głębokiej wiedzy tego widzenia: „Proszę Cię, mój Panie, abys dał mi umiejętność, dzięki której byłabym w stanie opowiedzieć te cuda w sposób możliwy do wypowiedzenia słowami. Proszę również, *bys mnie nie porzucił, lecz umocnił mnie*² w jutrzence Twej sprawiedliwości, w której objawił się Twój Syn. Objaw mi również, w jaki sposób mogłabym oraz jak powinnam objawiać Boży plan, który został ustanowiony przez pradawny zamiar: o tym, w jaki sposób chciałeś, by Twój Syn został wcielony, aby przy końcu czasów został człowiekiem. Pragnąłeś tego, zanim powstało wszelkie stworzenie³, w Twojej naturze, a w ogniu gołębia, to znaczy w Duchu Świętym, chciałeś, aby ten sam Syn Twój powstał jakby jaśniejące słońce o cudownej postaci, przy-

---

¹ Por. Ap 4,2–3; 5,13; 20,11.

² Por. Ps 71[70],18; 51[50],14b.

³ Por. Dz 2,3; także: Łk 3,22.

jął ciało w Dziewicy, która rozpoczynała życie, prawdziwie przywdział człowieczeństwo, przyjął postać ludzką ze względu na człowieka”.

Po raz drugi usłyszałam głos mówiący: „Jakże piękne są twe oczy⁴, kiedy opowiadasz o Boskich sprawach, kiedy objawia się w nich jutrozenka⁵ na skutek działania Boskiego zamiaru!” A ja powtórnie odpowiedziałam z głębi znajomości widzenia Boga: „Oto ukazuję się z najgłębszej części mojej duszy, jako popiół spalonej zgnilizny i jak proch niestałości⁶. Z tego powodu siedzę, pełna lęku, w cieniu, niczym puch⁷. Nie zabieraj mnie jednak z *ziemi żyjących*⁸, jako pielgrzyma, gdyż w tym widzeniu staram się z wielkim mozołem, a także z tego powodu, że ze słabości mojego głupiego umysłu, który stanowi część mego ciała, często odsuwam się w najmniejsze i najlichsze miejsce. Nie jestem z tego powodu godna, by mnie nazywano człowiekiem, gdyż bardzo się boję i nie mam odwagi, by opowiadać o Twoich tajemnicach. Dobry i łaskawy Ojciec, naucz mnie, co jest Twoją wolą i co powinnam mówić. Ojciec, którego należy się lękać i który jesteś najśłodszy, o Ty, który jesteś pełen wszelkiej łaski, *nie porzucaj mnie*⁹, lecz zachowaj mnie w Twym miłosierdziu!¹⁰”

---

⁴ Por. Pnp 1,15.

⁵ Por. Pnp 6,9.

⁶ Por. *Protestificatio (Incipit)* 9, także: Rdz 18,27.

⁷ Por. Ps 91[90],4.

⁸ Por. Ps 52[51],7.

⁹ Por. wyżej: przyp. 2.

¹⁰ Por. Dn 3,35.

Ponownie usłyszałam ten sam głos mówiący do mnie: „Teraz opowiadaj, jak zostałam pouczona. Chcę, byś powiedziała, mimo iż jesteś prochem. Przepowiadaj o objawieniu chleba, który jest Synem Bożym, który jest życiem w ognistej miłości¹¹, to znaczy istnieje, by wskrzesić w duszy i w ciele każdego zmarłego, by zgładzić odpuszczone grzechy w świetlistej jasności. On jest początkiem wskrzeszenia i świętości w człowieku, zanim jeszcze człowiek zostanie w Nim wskrzeszony. Dlatego także wspomniały, chwalebny i niepojęty Bóg¹² dał wielkie narzędzie, kiedy posłał swojego Syna do dziewiczej czystości, która nie mogła mieć żadnej odmienności i skazy w swoim dziewictwie, gdyż ta by ją osłabiła. Z tego też powodu ani nie mogła, ani nie powinna mieć miejsca żadna skaza ciała w duszy Dziewicy, ponieważ zabójcza i śmiertelna śmierć¹³ rodzaju ludzkiego została nieświadomie zniszczona, jakby w śnie, kiedy Syn Boży w wielkiej ciszy przyszedł do jutrzeńki, to znaczy do pełnego pokory dziewczęcia. Śmierć spokojnie podążała do przodu, nieświadoma istnienia, które nosiła ta słodka Dziewica, ponieważ jej dziewictwo było przed nią zakryte. Sama zaś Dziewica była ubożuchna, gdyż Boski majestat chciał ją odnaleźć w takim stanie¹⁴. Teraz zaś pisz o prawdziwym poznaniu Stwórcy dzięki Jego dobroci”.

---

¹¹ Por. J 6,35.41.51.

¹² Por. Jr 32,19.

¹³ Por. *Scivias* I,2,783–786.

¹⁴ Por. tamże, I,2,819–821.